

Akademický rok 2021/2022

Diplomová práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: BcA. Jiří Ferenc

Název práce: STRAIGHT UP SERIOUS TOP SHIT

Slovní hodnocení:

Študent pripravil prácu dávajúcu zmysel v kontexte jeho predchádzajúcej tvorby, aj v kontexte podnetov s ktorými pracuje, od najsúčasnejších fascinácií meme kultúrou až po prepojenia na históriu kresleného vtípu. Práce sú na prvý pohľad malého rozsahu, kombinujú však mnohovrstvové vysporiadanie sa s vlastným životom v internetovej popkultúre, s rolou seba ako študenta umeleckej školy. Autor neustále pripomína, že jeho cieľom je humor a testovanie možnosti humoru vo "vysokom umení", myslím však, že nemenej dôležité sú aj iné roviny, ktoré sa nižšie budem snažiť rozobrať.

Meme rovina

Jiří Ferenc využíva prvky estetiky meme kultúry, ako sú: rýchla kresba nedbajúca na kánony, kombinácie kresby s nevlastnou fotografiou, práca s textovým komentárom priamo v obraze, citácie iných popkultúrnych internetových fenoménov s mutáciou pôvodných významov. Princípom meme sa venuje aj v teoretickej časti diplomovej práce, námatkovými príkladmi s históriou a čiastočným pokusom o kategorizáciu druhov.

Pre pochopenie tejto roviny diplomovej práce nie je úplne nutné orientovať sa v meme kultúre, pretože autor sa neuchyľuje ku jemu spomínaným dank meme - citujúcim konkrétne postavy či zdroje popkultúry, ktoré je nutné poznať pre pochopenie vtípu, ani k deep-fried meme, remixom remixov mutujúcich odkazov meme kultúry, zavinutej samej do seba. Je však jasné, že študentova diplomová práca vychádza zo života, kde sa meme stávajú hlavnou kulisou prijímania informácií a tvoria tak akúsi prirodzenú krajinu, v ktorej sa s ľahkosťou pohybuje.

Rovina kresleného vtípu

Ak by sme si odmysleli meme roviny tejto práce a jej prirodzenú digitálnu povahu, ktorá sa zhmotňuje až dodatočne pri vystavení, mohli by sme tieto kresby chápať aj ako pokračovanie línie kresleného vtípu a karikatúry. To dosvedčuje aj autorov osobný výskum kresleného vtípu, ktorý síce neposkytuje ucelenú históriu, vyzdvihuje však autorovi osobne blízke československé karikatúry zo 60. rokov. Ako vtedy tak aj teraz sa ponúka otázka, či je nutné implikovať kreslené vtípy do galerijného prostredia, keďže majú svoje vlastné médium (noviny, časopisy, internet), ktorými sa dostávajú rýchlejšie a presnejšie k divákovi. Týmto

masovým pôsobením sú však vystavené spoločenskej objednávke po silnej vypointovanosti vtipu a komentáru k všeobecne známym faktom (politika, spoločenská satira, existencionálne zamyslenia). V tomto môže svet voľného umenia poskytnúť ochrannú ruku vtipom, ktoré komentujú jemnejšie, rozostrenejšie, menej adresne, či až zámerne nevtipne. Zdá sa, že táto rozkročenosť medzi angažovaním sa vo všeobecných médiách humoru (instagram, standup comedy) a prístreším voľného umeleckého prostredia autorovi vedome či nevedome prospieva.

Rovina umiestnenia v galérii

Po zhladnutí digitálnej podoby diela sa ponúka otázka, čo môžu ešte získať umiestnením na fyzickej výstave. Tu nastávajú situácie autorových kritických komentárov k svetu galérií. Poskytnutie intímneho priestoru pre dielo, ktoré svojou intímnosťou nefunguje. Rozdávanie zhmotnených políčok videa ako kritika NFT predajného boomu. Vytvorenie pohodlného prostredia so sedacími vakmi pre polozenie otázky, nakoľko je možné užiť si v galérii dlhotrvajúce premietanie. Vystavenie vlastného Instagramu ako sprítomnenie autora a jeho pochybností. Každé toto inštalovanie diela v galérii vypovedá o tom, že si autor sám kladie otázku, nakoľko mu pobyt diel a seba samého, či už ako vystavujúceho alebo ako diváka. Táto rovina pôsobí v dielach tak trochu dodatočne, a ponúka sa otázka trefnosti takýchto komentárov, alebo či autor prichádza s novými riešeniami pobytu v galérii pre diváka.

Rovina vtipu či generačnej poetiky

Jiří Ferenc si kladie otázku, nakoľko je humor v umeleckej tvorbe potrebný a vhodný, alebo ponúka pobavenie ako protiváhu k vážnosti umenia. Umiestňovanie humorných či satirických prvkov ako určitého korenia v dielach je prítomné v umení minimálne od Marcela Duchampa cez hravosť Fluxusu až po postmodernú iróniu konca dejín a sebazhadzovania dôležitosti umelca. Tieto diela však nevyvolávajú, a asi ani nechcú vyvolávať, hlasný smiech ba až rehot. Svojim konceptuálnym humorom ako potravou pre intelekt spôsobujú blahodárne naštrbovanie vážnosti a neochvejnosti umenia ako vrcholu kultúry.

Paralelne prebiehajú dejiny kresleného vtipu ako komentára spoločnosti, ktoré v poslednej dobe nie sú len elitnou tvorbou kresliarov a zamestnancov novín a časopisov, ale vďaka meme možnostiam vytvorenia vtipu kýmkoľvek sa stávajú novým ľudovým umením, často trefnejším, rýchlejšim a informatívnejším ako samotné správy. Toto je prirodzené prostredie, v ktorom sa autor pohybuje, a z časového odstupu to pravdepodobne bude možné vnímať ako určitú generačnú poetiku, bez ohľadu na to, či ich vtipnosť bude alebo nebude stále aktuálna.

Pobyt na pomedzí štúdia umeleckej školy, internetového blúdenia a hľadania humoru ako lieku, to je to čo trápi a baví Jiřího Ferenca, a to že skúmanie tohto rozkročenia je možné v rámci diplomovej práce je myslím pre autora blahodárne.

Otázky k rozpravě:

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

C

Posudek vypracoval(a):

MgA. Erik Sikora ArtD.

Datum: 4.5. 2022